

Bruksela, dnia 19 maja 2012 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 37/2012

Sprawozdanie ze spotkania przedstawicieli parlamentów narodowych przy UE z p. Marco Aguiriano Nalda, dyrektorem generalnym ds. polityki zewnętrznej w PE

Bruksela, 9 maja 2012

W dniu 9 maja 2012 r. przedstawiciele parlamentów narodowych przy UE spotkali się w Parlamencie Europejskim w Brukseli z panem Marco **Aguiriano Nalda**, dyrektorem generalnym ds. polityki zewnętrznej Unii Europejskiej w Parlamencie Europejskim. Dyrekcja Generalna ds. Polityki Zewnętrznej Unii Europejskiej (DG Expo) jest odpowiedzialna za organizację pracy organów parlamentarnych w Parlamencie Europejskim w obszarze polityki zewnętrznej.

Zdjęcie: Parlament Europejski

Rozpoczynając spotkanie pani dyrektor ds. współpracy z parlamentami narodowymi, **Christine Verger**, podkreśliła znaczenie dyrekcji generalnej ds. polityki zewnętrznej, w szczególności w kontekście porozumienia zawartego w Warszawie ws. powołania międzyparlamentarnej konferencji ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO).

Pan **Aguiriano Nalda** wyjaśnił, że DG Expo powstała w 2004, obok dyrekcji ds. polityki wewnętrznej, co odzwierciedla **rosnące znaczenie polityki zagranicznej w Parlamencie Europejskim**. Podkreślił, że Traktat z Lizbony potwierdził wzrastającą rolę WPZiB, w

szczegółności dzięki powstaniu urzędu Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa / wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej oraz Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych.

Od chwili wejścia w życie Traktatu z Lizbony Parlament Europejski ma do odegrania decydującą rolę w **określanu polityki handlowej Unii**, która obejmuje dziedziny takie jak międzynarodowy handel towarami i usługami oraz handlowe aspekty własności intelektualnej, a także bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Prawodawstwo w dziedzinie handlu i międzynarodowe umowy handlowe mogą być obecnie wdrażane jedynie za zgodą PE reprezentującego obywateli europejskich.

Dyrektor generalny odniósł się do **art. 36 Traktatu o Unii Europejskiej**, który stanowi, że Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa regularnie konsultuje się z Parlamentem Europejskim w zakresie głównych aspektów i podstawowych opcji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz informuje Parlament Europejski o rozwoju tych polityk. Czuwa on nad tym, aby poglądy Parlamentu Europejskiego zostały należycie uwzględnione. Ponadto, Parlament Europejski może kierować do Rady i do wysokiego przedstawiciela pytania lub formułować pod ich adresem zalecenia. Dwa razy w roku przeprowadza on debatę o postępach w realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony. Dyrektor generalny poinformował również, że zgodnie z treścią porozumienia międzyinstytucjonalnego z 2006 r., ambasador – przewodniczący Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa, informuje PE o obecnych i przyszłych misjach wojskowych i cywilnych.

Jeśli chodzi o wspólną politykę handlową, pan dyrektor zwrócił uwagę na rosnące znaczenie komisji handlu międzynarodowego (INTA) Parlamentu Europejskiego w procedurze ustawodawczej w ramach **artykułu 207 TFUE**. Artykuł ten mówi m.in. o tym, że „Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, przyjmują środki określające ramy realizacji wspólnej polityki handlowej”. Pan dyrektor powiedział, że komisja INTA jest jedną z najbardziej zapracowanych komisji w Parlamencie, pod względem liczby przyjmowanych dossier legislacyjnych. Z tego powodu sekretariat komisji się rozrósł, podczas gdy liczba członków komisji INTA pozostała ta sama.

Pan dyrektor odniósł się również do umów międzynarodowych. W tym kontekście wspominał o **art. 218 TFUE**, który mówi, że z wyjątkiem przypadków, gdy umowy pomiędzy Unią a państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi dotyczą wyłącznie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Rada przyjmuje decyzję w sprawie zawarcia umowy po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego. Ponadto, PE ma prawo być „natychmiast i w pełni informowany” na każdym etapie procedury negocjacji i zawierania ww. umów.

Dyrektor zwrócił również uwagę na niedawne porozumienie międzyinstytucjonalne zawarte w celu wdrożenia tego artykułu. Podkreślił również, że gdy umowa międzynarodowa wymaga kompetencji krajowych, konieczna jest współpraca z parlamentami narodowymi.

Dyrektor Aguiriano Nalda poinformował również, że w ramach **uprawnień kontrolnych** Parlamentu nad innymi instytucjami UE, komisje parlamentarne zajmujące się polityką zewnętrzną zyskały zwiększone uprawnienia ustawodawcze i budżetowe. W szczególności zajmują się monitorowaniem stosowania instrumentów finansowych Unii Europejskiej przez Komisję Europejską. Dyrektor wymienił sześć instrumentów finansowych, które znajdują się w aktualnych wieloletnich ramach finansowych. Podkreślał również rolę PE jako współustawodawcy.

Dyrektor odniósł się również do prawa zgody Parlamentu Europejskiego na **rozszerzenie Unii Europejskiej** pod koniec negocjacji oraz prawa do konsultacji dokumentów i zapoznania się z niezbędnymi informacjami nim państwa ratyfikują umowę a także prawa do przyjmowania rezolucji. Przypomniał również precedens z 2004 roku, gdy w odniesieniu do pakietu rozszerzenia Parlament Europejski głosował nad przyjęciem do UE każdego państwa z osobna, podczas gdy parlamenty narodowe głosowały za ratyfikacją całego pakietu rozszerzeniowego. Podkreślił, że wybór procedury jest istotny w kontekście przyszłych rozszerzeń UE.

Odnosząc się do kwestii dyplomacji parlamentarnej, zwrócił uwagę na funkcję delegacji parlamentarnych oraz wielostronnych zgromadzeń regionalnych, jak również udział parlamentarzystów w misjach do państw trzecich. Podkreślił współpracę pomiędzy komisjami PE i międzyparlamentarnymi zgromadzeniami.

Dyrektor generalny wspominał również o innych obszarach odpowiedzialności dyrekcji generalnej Expo, do których należy w szczególności:

- obserwacja wyborów, co ma na celu wzmocnienie legitymizacji krajowych procesów wyborczych w państwach trzecich; każdego roku ma miejsce 10 lub więcej takich misji;
- promocja demokracji parlamentarnej, w celu zapewnienia parlamentarnego wsparcia rozwoju nowych i wschodzących demokracji.

Poinformował również, że niedawno utworzona dyrekcja D w ramach dyrekcji Expo zajmuje się ww. kwestiami. W jej skład weszły także zespoły ds. Bałkanów Zachodnich oraz ds. praw człowieka.

Do głównych zadań Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Zewnętrznej Unii Europejskiej (DG Expo) należy:

- zagwarantowanie sprawnego funkcjonowania komisji parlamentarnych w obszarze spraw zagranicznych, praw człowieka, bezpieczeństwa i obrony oraz rozwoju i handlu międzynarodowego;
- wspieranie prac delegacji międzyparlamentarnych i wielostronnych zgromadzeń regionalnych, w odniesieniu do całego świata;
- zapewnienie profesjonalnego wsparcia i doradztwa przewodniczącym tych organów w wykonywaniu ich obowiązków;
- planowanie, organizowanie i kontynuowanie unijnych misji obserwacji wyborów, w tym wspieranie Zespołu ds. koordynacji wyborów;
- wspieranie szeregu organów, grup roboczych, delegacji roboczych i innych;
- dostarczanie organom parlamentarnym i przewodniczącemu Parlamentu wiedzy fachowej w zakresie stosunków zewnętrznych;
- ułatwianie inicjatyw na rzecz dialogu z nowymi i wschodzącymi demokracjami oraz ich wspieranie;
- ścisła współpraca z Komisją Europejską i Radą, w tym z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej i wysokim przedstawicielem Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.

DG Expo zatrudnia w sumie 220 osób.

Odnosząc się do stosunków z parlamentami narodowymi dyrektor Aguiriano Nalda podkreślił, że zapisy w Traktacie z Lizbony dotyczące współpracy międzyparlamentarnej są inspirowane wypracowanymi wcześniej dobrymi praktykami. Wspomnił o współpracy w ramach COFACC (konferencja przewodniczących komisji spraw zagranicznych) oraz o odbywających się raz lub dwa razy na rok spotkaniach parlamentarzystów w Parlamencie Europejskim, na które parlamentarzyści krajowi - przewodniczący komisji spraw zagranicznych, zapraszani są przez komisję spraw zagranicznych PE (AFET).

Nawiązując do powołania międzyparlamentarnej konferencji ds. WPZiB i WPBiO, za pozytywne uznał osiągnięcie porozumienia w kwietniu w Warszawie podczas Konferencji Przewodniczących Parlamentów Narodowych. Umożliwia ona parlamentarzystom krajowym zapoznanie się ze stanowiskiem Wysokiej Przedstawiciel ws. WPZiB oraz WPBiO.

Innym ciekawym przykładem współpracy w obszarze dyplomacji parlamentarnej jest Zgromadzenie Parlamentarne Unii dla Śródziemnomorza, w którym są reprezentowane wszystkie unijne parlamenty narodowe (nawet z państw spoza basenu Morza Śródziemnego) i są one również członkami prezydium. Zgromadzenie jest ważnym instrumentem koordynacji pomiędzy parlamentami narodowymi i PE. Szczegółowo omówił również funkcjonowanie Zgromadzenia.

Dyrektor poinformował także, że PE i parlamenty narodowe biorą również czynny udział w Konferencji Parlamentarnej z WTO, która ma na celu wzmocnienie demokracji poprzez wymiar parlamentarny.

Jeśli chodzi o stosunki z parlamentami narodowymi z obszaru działalności legislacyjnej, dyrektor generalny zauważył, że komisje wspierane przez DG EXPO otrzymały mniej uzasadnionych opinii niż komisje wspierane przez DG IPOL – ds. polityk wewnętrznych (mają na ogół mniej zadań legislacyjnych). W sumie komisje otrzymały 20 opinii, głównie dotyczących instrumentów finansowych. Komisje parlamentarne zajmują się tymi dokumentami zgodnie z wytycznymi PE zawartymi w dokumencie tzw. *Common approach*, który opisuje sposób traktowania uzasadnionych opinii i innych opinii i kontrybucji z parlamentów narodowych. Zwrócił również uwagę na propozycje zawarte w liście wysłanym przez przewodniczącego PE – Martina Schulza do przewodniczącego Izby Deputowanych Włoch – Gianfranco Fini, w szczególności przeniesienie bazy danych z uzasadnionymi opiniami i innymi opiniami i wkładami parlamentów narodowych z intranetu do internetu, dzięki czemu opinie parlamentów narodowych będą dostępne dla obywateli. Poinformował na koniec o modus operandi, uzgodnionym w ubiegłym tygodniu między DG IPOL i DG EXPO w sprawie współpracy międzyparlamentarnej.

W liście do przewodniczącego Schulza przewodniczący Fini podkreślił, że konieczne jest wzmocnienie współpracy pomiędzy PE i parlamentami narodowymi w obszarze legislacji oraz nawiązanie bardziej konkretnego dialogu międzyparlamentarnego. Podkreślił w szczególności znaczenie opinii parlamentów narodowych (uzasadnionych opinii i wkładów do dyskusji) i zasugerował, by były uwzględniane w sprawozdaniach przygotowywanych przez komisje parlamentarne na sesje plenarne PE.

W odpowiedzi na list, przewodniczący Schulz zgodził się z przewodniczącym Fini odnośnie znaczenia opinii z parlamentów narodowych. W celu nadania im odpowiedniej wagi, przewodniczący Schulz podkreślił, że:

- *wszyscy posłowie będą informowani o opiniach parlamentów narodowych i co miesiąc informacja ta będzie aktualizowana (obecnie, zgodnie z „common approach” jedynie uzasadnione opinie są tłumaczone i rozsyłane do członków komisji; inne opinie i wkłady parlamentów narodowych są wysyłane tylko do przewodniczących komisji i posłów sprawozdawców);*
- *w celu zapewnienia dostępu do opinii spoza PE, baza danych z uzasadnionymi opiniami będzie dostępna nie tylko w intranecie, ale również w internecie (obecnie jest w intranecie: <http://www.presnet.ep.parl.union.eu/presnet/cms/Legislative-Activities/Subsidiarity>)*

• **Pytania i odpowiedzi**

Przedstawicielka parlamentu Łotwy spytała o specjalne programy współpracy z parlamentami narodowymi, mające na celu wspieranie demokracji w państwach trzecich. Powiedziała, że jej parlament uczestniczy w programach współpracy z parlamentami Mołdawii, Mongolii i Gruzji. Dyrektor generalny odpowiedział, że Biuro promocji demokracji parlamentarnej

zostało utworzone w ostatnim czasie i współpracowało dotychczas z Komisją Europejską i innymi ważnymi organizacjami, takimi jak Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP). Uznał jednak pomysł na współpracę również z parlamentami narodowymi za ciekawą propozycję. W tym kontekście wspominał o projekcie, realizowanym wspólnie z UNDP i francuskim Zgromadzeniem Narodowym, który ma na celu pomoc Radzie Legislacyjnej Autonomii Palestyńskiej.

Przedstawiciel Izby Lordów spytał o prawo PE do bycia informowanym w procesie negocjacji umów handlowych i o możliwości dalszego rozwoju międzyparlamentarnych stosunków w obszarze polityki zewnętrznej. Odnosząc się do pierwszej kwestii, dyrektor podkreślił rolę komisji INTA i przypomniał o praktyce konsultacji z PE ws. negocjacji umów handlowych jeszcze przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony. Od wejścia w życie traktatu, komisja INTA jest otwarta na współpracę w sprawach handlowych (w szczególności zwrócił uwagę na umowy z Koreą Południową). W odniesieniu do drugiego aspektu, podkreślił złożoność stosunków międzyparlamentarnych i możliwość różnicowania ich w zależności od kraju, z którym podejmowana jest współpraca.

Przedstawicielka parlamentu Cypru potwierdziła, że pierwsza konferencja międzyparlamentarna ds. WPZiB i WPBiO odbędzie się na Cyprze w dniach 9-11 września br. Odnośnie daty konferencji, przedstawicielka Cypru zauważyła, że faktycznie termin zbiegł się z sesją plenarną w Strasburgu. Wyraziła nadzieję, że Parlament Europejski dołoży jednak wszelkich starań, aby zapewnić udział swoich przedstawicieli w konferencji. Przedstawicielka Cypru wyjaśniła, że takie terminy zostały ustalone przez Izbę Reprezentantów po długim procesie koordynacji z sekretariatem prezydencji i gabinetem Catherine Ashton, mającym na celu zapewnienie jej udziału w konferencji, wcześniej przewidzianej jako COFACC. W odpowiedzi na pytanie dyrektora generalnego odnośnie ewentualnego porządku konferencji i tematów, które się pojawią, przedstawicielka Cypru powiedziała, że jeszcze jest zbyt wcześnie, by na ten temat mówić.

Dyrektor poinformował, że zwykle członkowie Parlamentu Europejskiego podczas sesji plenarnej PE nie mogą uczestniczyć w innych spotkaniach i że chciałby zaproponować zmianę terminu konferencji. Według niego, nie może być odstępstw od reguły i posłowie do Parlamentu Europejskiego muszą wrócić na głosowania odbywające się w środę.

Przedstawiciel parlamentu Austrii spytał o przyszłość Zgromadzenia Parlamentarnej Unii dla Śródziemnomorza. Dyrektor zauważył, że parlament Austrii bierze czynny udział w Zgromadzeniu (mimo, że Austria nie jest krajem śródziemnomorskim). Przyznał, że działalność Unii dla Śródziemnomorza została zablokowana z powodu ostatnich wydarzeń w Egipcie. Zgromadzenie Parlamentarne Unii nadal funkcjonuje. Przewodniczący Schulz już

dwukrotnie spotkał się z nowym Sekretarzem Generalnym Unii dla Śródziemnomorza, Fathallahem Sijilmassim, w celu zapewnienia parlamentarnej legitymacji i wsparcia rozwoju Zgromadzenia.

Przedstawicielka polskiego Senatu podkreśliła znaczenie wschodniego wymiaru polityki sąsiedztwa i w tym kontekście wspomniała o zgromadzeniu Euronest oraz o Partnerstwie Wschodnim. Spytała o współpracę Parlamentu Europejskiego z parlamentami państw uczestniczących w Partnerstwie Wschodnim oraz o możliwość uczestnictwa w zgromadzeniu Euronest parlamentów państw członkowskich. Dotychczas parlamentarzyści krajowi są dopraszani w roli obserwatorów.

Dyrektor generalny zgodził się, że zgromadzenie Euronest jest równie ważne, ale omawiał Euromed, ponieważ przedstawiciele parlamentów państw członkowskich UE nie są członkami zgromadzenia Euronest. Wspomniał, że w zgromadzeniu Euronest, poza eurodeputowanymi, biorą udział przedstawiciele parlamentów Ukrainy, Mołdawii, Gruzji, Armenii i Azerbejdżanu. W zgromadzeniu Euronest nie biorą udziału przedstawiciele Białorusi, gdyż jest to jedna z sankcji Unii Europejskiej za tłumienie demokratycznych przemian przez reżim Łukaszenki. Pierwsze posiedzenie odbyło się 3 maja 2011 r. i było zdominowane przez problemy bilateralne. W szczególności kwestią sporną był Górski Karabach - ormiańska enklawa będąca przedmiotem sporu pomiędzy Armenią a Azerbejdżanem. Nie udało się przyjąć żadnych konkluzji. Podczas kolejnego posiedzenia w kwietniu 2012 r. w Baku przyjęto teksty pięciu rezolucji.

Przedstawicielka niemieckiego Bundestagu zapytała, czy parlamentarne Biuro Promocji Demokracji Parlamentarnej zamierza współpracować z Komisją Europejską, Radą Europy i parlamentami narodowymi. Odniosła się również do kwestii „stałych, otwartych zaproszeń” na posiedzenie komisji spraw zagranicznych PE (AFET). Podkreśliła, że ważne jest, aby te zaproszenia przybrały jakąś bardziej oficjalną formę. Przedstawicielka Bundestagu spytała również o możliwość udziału przedstawicieli parlamentów narodowych w posiedzeniach komisji parlamentarnych odbywających się przy drzwiach zamkniętych (w szczególności posiedzeń komisji INTA).

Dyrektor generalny zachęcał do nawiązywania kontaktów z tym nowym Biurem w celu lepszego zrozumienia, jak współpracuje z innymi instytucjami i zgodził się na uregulowanie kwestii zaproszeń na posiedzenia komisji AFET. Jeśli chodzi o spotkania przy drzwiach zamkniętych, przypomniał, że zasady wstępu na te spotkania są ustalane przez każdego przewodniczącego z osobna i dodał, że faktycznie nie powinno się odmiennie traktować przedstawicieli parlamentów narodowych i stałych przedstawicielstw przy UE.

Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska